

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z protestu A.G.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Marek Dobrowolski Oktawian Nawrot Janusz Niczyporuk

UZASADNIENIE

A.G. 27 maja 2025 r., na adres mailowy Państwowej Komisji Wyborczej, skierował protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025 r., zarzucając popełnienie niesprecyzowanego bliżej przestępstwa przeciwko wyborom. Dnia 30 maja 2025 r. pismo A.G. przekazane zostało przez Sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.) wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia

do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Zasady i tryb przeprowadzania wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej oraz warunki ważności tych wyborów określa ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2025, poz. 365, dalej: „k.wyb.”).

Zgodnie z art. 321 § 1 k.wyb., protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

Termin określony w art. 321 § 1 k.wyb. jest terminem zawitym i zaczyna on biec od dnia, w którym wyniki wyborów zostały podane do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu.

Treść przywołanych przepisów prowadzi do jednoznacznego wniosku, że protest złożony przed podaniem wyniku wyborów do publicznej wiadomości jest przedwczesny. Pogląd ten jest utrwalany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który już w 2011 r. podkreślił, że „protest wyborczy wniesiony z naruszeniem terminu to zarówno protest przedwczesny, czyli złożony przed dniem ogłoszenia wyników wyborów, jak i protest spóźniony, czyli wniesiony po upływie tego terminu” (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 września 2011 r., III SW 12/11).

Analogicznie, stosownie do przytoczonego przepisu, statuującego obowiązek wniesienia protestu na piśmie, za niedopuszczalne należy uznać jego wniesienie w innej formie, tj. przez faks, e-mail, ePUAP. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego taka droga komunikacji nie została przewidziana w przepisach jako sposób kontaktowania się stron z sądem w postępowaniu sądowym

(zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 marca 2023 r., III CZ 427/22; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 października 2019 r., I NSW 86/19).

Dodać też należy, że protest wyborczy wnosi się bezpośrednio do Sądu Najwyższego bez pośrednictwa innych organów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lipca 2019 r., I NSW 66/19).

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy wskazuje, że wynik wyborów ogłoszony został 2 czerwca 2025 r. Konsekwentnie uznać należy, że protest został wniesiony z naruszeniem terminu wskazanego w ustawie, a także w formie nieprzewidzianej w ustawie, a zatem – stosownie do przywołanych regulacji prawnych – protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że protest dotknięty jest brakami formalnymi w postaci braku podpisu wnoszącego protest, jak i jego numeru PESEL. Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy obowiązek rozpoznania protestu wyborczego w postępowaniu nieprocesowym oznacza w szczególności, że protest powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, w tym zawierać podpis wnoszącego protest (art. 126 § 1 k.p.c. 2 w zw. z art. 187 § 1 w zw. z art. 511 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a także – jako pierwsze pismo w sprawie – oznaczenie numeru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) wnoszącego protest, będącego osobą fizyczną (zob. art. 126 § 2 pkt 2 w zw. z art. 187 § 1 w zw. z art. 511 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

We wniesionym w niniejszej sprawie proteście wyborczym wskazanych elementów brakuje. Skutkuje to koniecznością pozostawienia protestu bez dalszego biegu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2023 r., I NSW 11/23).

Podkreślenia jednocześnie wymaga, że brak jest podstaw do wezwania wnoszącego protest do usunięcia wskazanych wyżej braków formalnych. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., I NZP 8/23 – której nadano moc zasady prawnej – przesądzono bowiem, że w postępowaniu zainicjowanym protestem przeciwko ważności wyborom nie mają zastosowania przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130^{1a} § 1-3 k.p.c.,

regulujące postępowanie naprawcze w sytuacji, kiedy pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 322 § 1 zd. pierwsze k.wyb. pozostawił protest bez dalszego biegu. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazuje, że pozostawienie protestu bez dalszego biegu nie oznacza, że A.G. nie może ponownie wnieść protestu przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej, w szczególności spełniającego wymagania ustawowe. Termin do składania protestów wyborczych upływa 16 czerwca 2025 r.

Marek Dobrowolski Oktawian Nawrot Janusz Niczyporuk

[ps]

[a.ł]